

මා ඔය ආශ්‍රිත යකාබැඳි ඇල්ල පුරාණ අමුණ පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

චන්දන රෝහණ විතානාවච්චි

හැඳින්වීම

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාවාසකරණය සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කිරීමේදී මා ඔය නිමිතයට ද හිමි වන්නේ වැදගත් ස්ථානයකි. වංශකතා මූලාශ්‍රවලින් ලැබෙන තොරතුරුවලට අමතරව පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රවලින් ද මේ පිළිබඳව වැදගත් සාධක රැසක් අනාවරණය කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී. ඒ අතර ශිලා ලේඛන වලින් ලැබෙන තොරතුරු ඉතා වැදගත් වේ. මෙම පර්යේෂණය මගින් ඉදිරිපත් කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ මා ඔය ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකි වූ එකම පුරාණ වාරි නිර්මාණය වන යකාබැඳි ඇල්ල නමින් හැඳින්වෙන පුරාණ අමුණ සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද ක්‍ෂේත්‍ර ගවේශනයකින් ලබාගත් තොරතුරු පිළිබඳ විමර්ශනයකි.

ක්‍රමවේදය

ඓතිහාසික තොරතුරු ලබාගැනීමේ පරමාර්ථයෙන් වංශකතා මූලාශ්‍ර පරිශීලනය කර අතර අභිලේඛන තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම ද සිදුකරන ලදී. මීට අමතරව ක්‍ෂේත්‍ර ගවේශනය මගින් දත්ත රැස් කර ගැනීම ද කරනු ලැබීය.

භෞතික ස්වභාවය

මධ්‍ය කඳුකරයේ බටහිර බෑවුම් කඳු ප්‍රදේශයේ ගම්පොළ ආසන්නයේ අම්බුළුවාව කඳුවලින් ආරම්භවන මා ඔයේ ඉහත්තාව ප්‍රධාන වශයෙන් අයත් වන්නේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ බටහිර කෙළවර සීමාවටය. අනතුරුව අනුපිති ඇල්ලෙන් පහළට ගමන්කරන මා ඔය කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අරනායක, මාවනැල්ල, රඹුක්කන වැනි නගර ආසන්නයෙන් ද කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ අලව්ව, ගිරිඋල්ල, කොටදෙනියාව වැනි ප්‍රදේශ ඔස්සේ ද කි.මී. 125.5 ක දුරක් ගමන්කොට මීගමුවට තරමක් උතුරු දෙසින් සාගරයට එකතු වේ.

මා ඔය පෝෂණය කරන අතු ගංගා අතරට හිඟුල් ඔය, කුඩා ඔය, රාගල ඔය හා කැගලු ඔය ද අයත් වේ. මෙම ජල මාර්ග සියල්ලම තෙත් කලාපයෙන් ආරම්භවන බැවින්

වර්ෂය පුරාම සැලකිය යුතු ජල ප්‍රමාණයක් මා ඔයේ ගලා යයි. මා ඔයේ දක්නට ලැබෙන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන් ජාලාකාර ජල වහන රටාවකි.

වර්ග කි.මී. 1510 ක පැතිර පවතින පෝෂක ප්‍රදේශයක් සහිත වන මා ඔය නිම්නයට වාර්ෂිකව සන මීටර් මිලියන 4132 ක ජල ප්‍රමාණයක් එකතුවන අතර ඉන් සන මීටර් මිලියන 1608 ක හෙවත් සියයට 39 (39%) ක ජල ප්‍රතිශතයක් වාර්ෂිකව මුහුදට එකතු වේ.

මා ඔය නිම්නයේ ඉහළ කොටස අයත්වන්නේ කඳුකර ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබෙන රතු දුඹුරු ලැටසොලික් පාංශු කලාපයට වන අතර මධ්‍ය කොටසේ දක්නට ලැබෙන්නේ රතු කහ පොඩිසොලික් පාංශු කලාපයේ ප්‍රභේද කිහිපයකි. මීට අමතරව නිම්නයේ ගිණිකොන දිග ප්‍රදේශයේ දියළු පස් ද, වයඹ දිග ප්‍රදේශයේ රතු පොඩිසොලික් දියළු පස් ද හමුවේ. පහළ කොටසේ ගං දැලෙහි ඇළවියල් පස් දක්නට ඇත.

ඓතිහාසික ජනාවාස වීම

ක්‍රි.පූ. අවසාන භාගය වනවිට මා ඔය නිම්නයේ ජනාවාස ව්‍යාප්ත වූ බවට ප්‍රධාන සාක්ෂි වන්නේ එම ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබෙන පූර්ව බ්‍රාහ්මී ලෙන් ලිපි වේ. අඹේපුස්ස, රංවල, හෙලපිටලෙන, හුණුවල විහාරය, මාමිපිට, යටහලෙන, දනගිරිගල, අලුලෙන, පදවිගම්පොළ, දිවෙල, අම්බලකන්ද, හිනටිපොතෙ, හබ්බෙලිකන්ද, මැදවල විහාරය, පුහුලෙ විහාරය වැනි ස්ථාන ආශ්‍රිතව පූර්ව බ්‍රාහ්මී ලෙන් ලිපි දක්නට ලැබේ (Ic. 602, 70). මෙම ලිපි අතර තිබෙන යටහලෙන ලිපි මඟින් මා ඔය නිම්නයේ පැවති ප්‍රාදේශීය පාලනයක් පිළිබඳ තොරතුරු හෙළිකරයි (Ic. අංක 792796 a, ධීරානන්ද. 2004. 291). මෙම ලිපිවල උපලිගම, කවරගම, දුසකරගම, පටලගම, සලිවය, වෙමගම යන ගම්මාන හා සිව නගර නමින් වූ නගරයක් පිළිබඳවත් සඳහන්ව තිබේ (Ic. vol I. pl. 792-796 a). දෙවනපෑතිස්ස රජුගේ සහෝදරයෙකු වන මහානාග යුවරජුගේ දේවියට දරුවෙකු ලැබූ බවට මහාවංසයේ සඳහන් වන යටාලවෙහෙර (මව.22.78) මෙම යටහලෙන විය හැකි බවට ද මතයක් වේ [Bell. 1990 (1892). 4, නිකොලස්. 143]. සිංහල බෝධිවංසයේ සඳහන් වන අන්දමට දෙතිස්එල රුහ බෝධීන් අතරින් දෙකක් මාඔය නිම්නයේ බෙලිගල හා වට්ටාරම රෝපණය කර තිබේ (සි.බෝ.ව. 249).

ක්‍රි.ව. පළමුවන සියවසේ සිට ක්‍රි.ව. අටවන සියවස දක්වා කාලය තුළ මා ඔය නිම්නයේ ශිලා ලේඛනවල අඩුවක් දක්නට ලැබේ. ඇතැම්විට මෙම කාලය තුළ රජරට ප්‍රදේශයේ පැවති සශ්‍රීකත්වය හේතුවෙන් මලය දේශය කේන්ද්‍ර කරගෙන මා ඔය නිම්නයේ වාසය කළ ජනතාවගෙන් වැඩි පිරිසක් එම ප්‍රදේශය අතහැර වයඹ හා උතුරු මැද පළාතට සංක්‍රමණය වන්නට ඇති බැවින් එම කලාපය ජන ගුණ්‍ය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එය සිදුවන්නට ඇති බව සිතිය හැකි ය. කෙසේ නමුත් ගෝඨාභය රජු (249-262) විසින් ඉදිකළ පේරාදෙණි නුවර [Bell. 1990 (1892). 4] මා ඔය සමීපයේ පිහිටා තිබේ. මෙම ප්‍රදේශය වර්තමාන වට්ටාරම ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය ලෙස විශ්වාස කරනු ලබයි. කීර්ති ශ්‍රී මේඝවර්ණ රජු (30128) විසින් මෙරටට දන්ත ධාතූන් වහන්සේ වැඩමවාගෙන පැමිණි හේමමාලා කුමරිය හා දන්ත කුමරු බෙලිගල් කෝරළේ කීර්වාල්ල නම් ග්‍රාමයක පදිංචි කරවූ බව රාජාවලියේ සඳහන්වේ (රාජා.200).

ප්‍රධාන වශයෙන් කැගල්ල හා කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්ක ආශ්‍රිතව පැතිරී යන මා ඔය නිම්නය පුරාණ පිහිටීම් අනුව මලය දේශයට අයත්ව තිබුණු අතර පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රාජ්‍ය කාලය වන විට එහි කොටසක් දක්බිණ දේශයට ද අයත්විය. මෙම නිම්නය ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබෙන පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි අනුව පැහැදිලි වන්නේ ප්‍රාග් ඓතිහාසික අවධියේ සිටම එම ප්‍රදේශයේ මානව ජනාවාස විවිධ මට්ටමින් පැවති බවයි. ඉහළ මා ඔය නිම්නයේ පිහිටි **අන්තගොඩ අළුලෙන** ආශ්‍රිතව වසර 10350 ක් පමණ පැරණි මධ්‍ය ශිලා යුගයේ මානව ජනාවාසයක් පිළිබඳව සාක්ෂි හමුවී ඇත (Deraniyagala. 1992. 700) . එම නිම්නයේම මධ්‍ය කොටස ආශ්‍රිතව පිහිටි **දොරවක කන්ද** ගල් ලෙනේ කරන ලද කැණීම් මඟින් ක්‍ෂුද්‍ර ශිලා මෙවලම් සමඟ මැටි බඳුන් කැබලි හා ධාන්‍ය අවශේෂ ද හමුවී තිබේ (Deraniyagala. 1992. 734). එම තොරතුරු පදනම් කර ගනිමින් දොරවක ලෙන ආශ්‍රිතව නව ශිලා යුගයේ ජනාවාසයක් පැවති බවට ද අදහසක් ඉදිරිපත්වී ඇත. මෙම ගල් ලෙනෙහි හා දකුණු නිම්නයේ පිහිටි **හබ්බෙලිකන්ද** ගල් ලෙනෙහි ප්‍රාථමික ලෙන් සිතුවම් දක්නට ලැබෙන අතර ඒවායෙහි පවතින සාමාන්‍ය අනුව සමකාලීන මානව නිර්මාණ ලෙස සැලකිය හැකිවේ.

පූර්ව ඓතිහාසික අවධිය නියෝජනය කරන මෙගලිතික සුසාන භූමියක් ඉහළ මා ඔය නිම්නයේ **අස්මඩල** ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇත. (Senavirathne. 1984. 260). මාඔයට ඉතාමත් සමීපව එහි දකුණු ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබෙන පදවිගම්පළ ශිලා මංවකය ඩොල්මන් නිර්මාණයක් ලෙස පරණවිතාන වාර්තාකර ඇත (Parnavitana. 1950 ; 26 , 1952. 13 හා 1953. 23). අස්මඩල මෙගලිතික සුසාන භූමිය හා පදවිගම්පළ ශිලා නිර්මාණය ආශ්‍රිත කඳු ප්‍රදේශයේ පිහිටි පූර්ව බ්‍රාහ්මී ශිලා ලේඛන මඟින් (Ic. vol I. pI) පූර්ව හා මුල් ඓතිහාසික අවධීන් හි ජනාවාස අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ අදහසක් ලබාගත හැකි ය.

මා ඔය නිම්නයේ හමුවී තිබෙන **කුරුණෑගල පුවරු ලිපිය** පමණක් 4 වන හෝ 5 වන සියවස අයත්වන අතර අනෙක් සෙල් ලිපි සියල්ලම ක්‍රි.ව. 10 වන සියවසෙන් මෙපිට කාලයට අයත් වේ. පරෙපේ බණ්ඩ ලිපිය 10 වන සියවසට ද, දෙවනගල ගිරි ලිපි හා ඇවුණගල්ල පුවරු ලිපිය 12 වන සියවසට ද, ගල් අතර පුවරු ලිපිය 13 වන සියවසට ද, පෙනිගම්මන ටැම් ලිපිය හා අලුත්තුවර පුවරු ලිපිය 14 වන සියවසට ද, වහරන්ගොඩ ගිරි ලිපිය හා කොටගම දුවිඩ ලිපිය 15 වන සියවසට ද අයත් බව හඳුනාගෙන තිබේ. දැදිගම පිහිටි හයවන බුවනෙකබාහු රජුට අයත් ලිපිය ද අයත්වන්නේ 15 වන සියවසට ය. හත්වන විජයබාහු රජුට අයත් ශිලා ලේඛනයක් කප්පාගොඩින් හමුවී ඇති අතර එය 16 වන සියවසට අයත් වේ. දෙවනගල පිහිටි තවත් ලිපියක් පළමුවන විමලධර්මසූරිය රජුගේ කාලයට අයත් වේ. මීට අමතර 18 වන සියවසට අයත් ශිලා ලේඛන දෙකක් පොඩාපේ හා සැලව යන ස්ථානවලින් හමුවී තිබේ [Bell. 1892 (1990) . 72 – 90].

පළමුවන විජයබාහු රජු (1055–1110) එක් අවස්ථාවක ආරක්ෂිත බලකොටුවක් ලෙස භාවිතයට ගත් **වාකගිරිය** හෙවත් වර්තමාන **වාකිරිගල** පිහිටා ඇත්තේ ද මාඔය නිම්නයේ ය (ම.ව.58. 313). මෙම ස්ථානයේ පුරාණ බලකොටුවක් පැවති බවට පුරාවිද්‍යාත්මක වශයෙන් සාක්ෂි හමුවී තිබේ. පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු (1153–1186) ගේ සේනාධිපතියෙකු වූ කීර්ති නගරගිරි සෙනවියා අරමණ දේශයේ කුසුම්තොට ආක්‍රමණය කොට ජයගැනීම නිසා ගම්වර ප්‍රධානය කරමින් කරවන ලද ලිපියක් දෙවනගල පර්වතයේ වේ. එහි **මලබදුව** හෙවත් වර්තමාන **ලඹුදුව** නම් ග්‍රාමය හා තිස්සෙන්පව්ව එම සෙනවියාට පවරා දී තිබෙන බව සඳහන්වේ (Ez.vol III. 325).

ලංකාවේ තෙවන රාජධානිය වූ දඹදෙණිය (මව.81. 15-16) පිහිටා ඇත්තේ ද මා ඔය නිම්නයේ දකුණු කොටසේය. දඹදෙණියේ තුන්වන විජයබාහු රජු (1232-36) දළදා මැදුර කරවූ බෙලිගල පර්වතය (එම. 33-40) පිහිටා ඇත්තේ ද මාඔය නිම්නයේ වම් කොටසේය. තුන්වන පරාක්‍රමබාහු රජු (1287-1293) බෙලිගල විහාරයේ ප්‍රතිසංස්කරණය කරවූ බව සඳහන් වේ (එම. 82). මෙම තොරතුරුවලින් අනාවරණය වන්නේ ක්‍රි.ව. පළමුවන සියවසින් පසුව මා ඔය නිම්නය නැවත වතාවක් වැඩි වශයෙන් ජනාවාස වීම ආරම්භවී ඇත්තේ ලංකාවේ රාජධානිය නිරිතදිගට සංක්‍රමණය වීමට සමගාමීව බව පෙනේ. විශේෂයෙන්ම සීතාවක, කෝට්ටේ හා මහනුවර රාජධානි සමයන් වන විට මා ඔය නිම්නයේ ජනාවාස වැඩි වශයෙන් ව්‍යාප්තවූ බවට ලිඛිත තොරතුරුවලින් පමණක් නොව පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂිවලින් ද අනාවරණය කරගත හැකි ය.

මාඔය නිම්නය ප්‍රධාන වශයෙන් අයත්වන්නේ ලංකාවේ තෙත් කලාපයටය. අනුරාධපුර මුල් අවධිය වනවිට මෙම ප්‍රදේශය ජනාවාස කරගත් පිරිස කෘෂි කර්මාන්තය මූලික නොවූ වෙනත් කුළුබඩු හා ධනිෂ්ඨ සම්පත් වැනි වෙනත් ආර්ථික ක්ෂේත්‍ර වෙත යොමුවන්නට ඇතිබව සිතිය හැකිවේ. මා ඔය නිම්නයේ ඉහළ කොටසේ පුරාණ වාරි නිර්මාණ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සාක්ෂියක් හමුනොවන්නේ සුළු වශයෙන් පවතින්නට ඇතැයි සිතිය හැකි කෘෂි කර්මික කටයුතු සඳහා ස්ථිර ජල සම්පාදන ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව මෙම ප්‍රදේශයේ ජනතාවට නොවීම හේතුවෙන් බව පෙනේ. කෙසේ වෙතත් මෙම නිම්නයේ මධ්‍ය හා පහළ කොටසේ දකුණු නිම්නය ආශ්‍රිතව පවතින කෘෂි කර්මාන්තයට යෝග්‍ය වූ දේශගුණය හා පස හේතුවෙන් වාරි ජල සම්පාදනයෙන් කෘෂි කර්මික කටයුතු සිදුකළ බවට සාක්ෂි හමුවේ. පොල්ගහවෙල, අලව්ව, ගිරිඋල්ල, පන්නල වැනි මෙම ගංගා නිම්නබද ප්‍රදේශයන් හි පිහිටා තිබෙන මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ හා කුඩා ප්‍රමාණයේ වැව් ඊට සාක්ෂි සපයයි. මේවන විට සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශවී ගොස් තිබෙන විශාල ප්‍රමාණයේ වැව් කිහිපයකම නටඹුන් මෙම ප්‍රදේශයේ හඳුනාගත හැකි ය. පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු සිය දක්ෂිණ දේශය පාලන සමයේ දී සශ්‍රීක කළ බවට සැලකෙන මාකඳුර වෙල් යාය පිහිටා ඇත්තේ ද මාඔය නිම්නයේම වීම විශේෂත්වයකි. මා ඔය හරස්කොට ඉදිකරන ලද එකම අමුණ වූ **යකාබැඳිඇල්ල අමුණ** පරාක්‍රමබාහු රජුගේ මෙහෙයවීම මත ඉදිකරන්නට ඇත්තේ මෙම වෙල් යාය සඳහා අවශ්‍ය ජල සම්පාදනය ප්‍රධාන අරමුණ කරගෙන බව සිතිය හැකිවේ.

යකාබැඳි ඇල්ල අමුණ.

මා ඔය හරස්කොට ඉදිකර තිබූ මෙම පුරාණ අමුණ පිළිබඳ සාක්ෂි හමුවන්නේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ පිටිගල් කෝරළයේ ගිරිඋල්ල නගරයට තරමක් ආසන්න නාල්ල ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයෙනි. කුරුණෑගල මිනුවන්ගොඩ මාර්ගයේ සැතපුම් දෙකක් පමණ ගියවිට නාල්ල ගමෙන් දකුණට හැරීගොස් මෙම ස්ථානයට පිවිසිය හැකි ය.

මේවන විට මෙම අමුණේ ඔය හරස්කර ඉදිකර තිබූ බැම්ම සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශවී ගොස් තිබෙන අතර ඒ සඳහා යොදාගෙන තිබූ විශාල කළුගල් කුට්ටි මා ඔය පහළ කොටසේ විසිරී තිබෙන ආකාරය හඳුනාගත හැකි ය. මේවන විට මෙහි ශේෂව පවතින්නේ අමුණු බැම්ම ඉවුරු දැලට සම්බන්ධ කළ ස්ථානයන්හි කොටස් පමණි. ඒ අතරින් වඩාත් පැහැදිලි සාක්ෂි දක්නට ලැබෙන්නේ මා ඔයේ වම් ඉවුර ආශ්‍රිතවය.

ව්‍යවහාරයේ යකාබැඳි අමුණ ලෙසින් හඳුන්වන මෙම නිර්මාණය අතීතයේදී මෙරට වාසය කළ යක්‍ෂ ගෝත්‍රිකයින් විසින් ඉදිකරන්නට ඇති බවටද මතයක් ප්‍රදේශයේ පවතී. මෙම සුවිසල් නිර්මාණය පිළිබඳ විශ්මයාර්ථයට පත්වූ සාමාන්‍ය ජනතාව මෙහි නිර්මාපකයෙකු පිළිබඳව නොදත් හෙයින් එය යකෙකු විසින් ඉදිකරන්නට ඇත යන මතයේ සිටීම නිසාද අමුණ සඳහා ඉහත නම ව්‍යවහාර වන්නට ඇත. බ්‍රෝහියර්ද මීට සමාන අදහසක් ඉදිරිපත්කර තිබේ. (බ්‍රෝහියර්. 2001 කොටස 3. පි. 12)

මෙම අමුණ ආශ්‍රිතව තිබෙන ගල්වල දක්නට ලැබෙන විවිධ සලකුණු ආදිය පරික්‍ෂා කිරීමේදී මෙය පොළොන්නරු යුගයේ නිර්මාණය කරන ලද්දක් බව සිතිය හැකිවේ. පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු දක්බිණ දේශයේ පාලකයා බවට පත්වීමෙන් අනතුරුව එම ප්‍රදේශය සංවර්ධනය කළ බව වංශකථාවන්හි සඳහන්වේ. එම කාර්යයේදී මෙම අමුණ ඉදිකරන්නට ඇති බව අනුමාන කළ හැකි ය. බ්‍රෝහියර් පවසන්නේ

"ගඟේ දකුණු ඉවුර ගඟ වම් ඉවුරේ කපන ලද ඇළවල් දෙකක් ඔස්සේ නිසිකළට නොවසින වැසිදිය දෙස බලා නොයිද මුදු බඩ පළාත්වලට සහ අළුත්කුරු කෝරළයට දිය ගෙනයාම සඳහා මෙම අමුණ ඉදිකරන්නට ඇති බවකි." (බ්‍රෝහියර්. 2001 කෙටස 3. පි 12)

ප්‍රදේශයේ බොහෝදෙනා අතර පවතින විශ්වාසයක් වන්නේ මාකඳුර ප්‍රදේශයේ පුරාණයේ පැවති විශාල කුඹුරු යායක් සඳහා අවශ්‍ය ජල සම්පාදනය සඳහා මා ඔයේ ජලය ලබාගැනීම පිණිස මෙම අමුණ ඉදිකරන්නට ඇති බවයි.

අමුණ ඉදිකිරීම සඳහා තෝරාගෙන ඇත්තේ මා ඔය හරහා පැතිර පවතින දැඩි ගල් තලාවකි. තැන තැන තරමක් පළල් හා ගැඹුරැති අගල් ස්වභාවයක් මෙම ගල් තලාවේ දක්නට ලැබීම විශේෂත්වයකි. මෙම ස්වාභාවික පිහිටීම අමුණ බැම්මේ පාදම් ගල් ස්තරය ශක්තිමත්ව රැඳවීමට බෙහෙවින්ම උපකාරී වී තිබේ. මෙම අමුණේ ඔය පත්ලේ පිහිටි පාදම් ගල් ස්තරයේ තරමක ප්‍රමාණයක් වර්තමානය තෙක්ම ඉතිරිව පවතී. ඒ අතරින් වඩාත් සුරක්‍ෂිතව ඇත්තේ ගල් තලාවේ ස්වාභාවික අගල් තුළ හිරකරන ලද ගල් කුට්ටි හා ඔයේ වම් ඉවුරට ආසන්නයේ පිහිටි කොටසකි. අමුණේ වම් කෙළවරේ ඉහළ සීමාවට අයත් පාදම් ගල් ස්තරයේ මීටර් 10 ක පමණ කෙටසක් තවමත් මුල් ස්වභාවයෙන්ම ශේෂව පවතී. ඔයේ ඉවුර දෙස සිට දිවෙන ගල් බැම්මේ ඉහළ සීමාවට සමාන එම කොටස මුල් පිහිටීමේ පවතින බවට සාක්‍ෂියකි. මැනවින් එකිනෙකට සම්බන්ධවන ආකාරයට ඔය දෙසට අතුරන ලද ගල් කුට්ටි 18 ක් පමණ ඔය පත්ලේ දක්නට ලැබේ. ගලේ දිගින් වැඩි කොටස පහළට සිටින සේ මෙම ගල් අතුරා තිබේ.

මා ඔය බටහිර පාකඳු ඔස්සේ තෙත් කලාපයේ සිට ගලා එන නදියක් වන බැවින් නිරන්තරයෙන්ම දැඩි ජල ප්‍රවාහයන්ට මෙම අමුණ ලක්වන්නට ඇත. අමුණෙන් ගැලවී ඔය පුරා විසිරී තිබෙන ගල් කුට්ටි ජලය නිසා ගෙවීගොස් තිබෙන ආකාරය දැඩි ජල ප්‍රවාහයට නිරන්තරව ලක්වූ බවට නිදසුනකි. මෙම තත්ත්වයට ඔරොත්තු දෙන ආකාරයට මෙම අමුණු බැම්ම වඩාත් ශක්තිමත්ව ඉදිකිරීම සඳහා ක්‍රමෝපායන් යොදන්නට ඇති බව නිසැක ය. මේ සම්බන්ධයෙන් වන සාක්‍ෂි අමුණෙන් ගැලවී විසිරී තිබෙන ගල් කුට්ටිවලින් හා වම් ඉවුරේ ශේෂව තිබෙන කොටසින් හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අනුව මෙම බැම්ම ශක්තිමත්ව ඉදිකිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම අනුගමනය කර ඇත්තේ වැද්දුම් තාක්‍ෂණික ක්‍රමවේදයයි. ගල් කුට්ටි ගැලවීයාම

වැළැක්වීමටත් පහළට තල්ලුවීයාම පාලනය කිරීමටත් ගල් අගුල්ලැමේ ක්‍රමයක් ලෙස මෙම වැද්දුම් ක්‍රමවේදය යොදාගන්නට ඇත. විවිධ ස්වරූපයන් ගන්නා ශෛලමය වැද්දුම් ක්‍රම වැඩි ප්‍රමාණයක් දක්නට ඇත්තේ මෙම යකාබැඳි ඇල්ල අමුණෙහිය. සකස්කර ගන්නා ලද ගල් කුට්ටිවල කැපුම් කට්ටා, කුඩුම්බි, නෙරුම්, වෘත්තාකාර සිඳුරු, හතරැස් හා ආයතාකාර හැඩති සිඳුරු යොදා තිබෙන අයුරු හඳුනාගැනීමට පිළිවන. ඇතැම් ගලක එකිනෙකට වෙනස් එවැනි ලකුණු කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. ගල් කුට්ටි එකිනෙකට බද්ධකොට හිරකිරීමත් පහළට තල්ලුවීයාම පාලනය කිරීමත් මෙමගින් සිදුකර ඇත.

අමුණු බැම්ම මා ඔයේ වම් ඉවුරට සම්බන්ධකර තිබෙන ස්ථානය සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි සාක්ෂි හඳුනාගැනීමට පිළිවන. මේවන විට හෙළිකර ගතහැකි තොරතුරු අනුව මෙම ස්ථානයේ ඔය ඉවුරේ සිට මීටර් 25 ක් පමණ ප්‍රමාණයක් මීටර් 10 ක පමණ පළලකින් යුතුව හා මීටර් 3 ක ආසන්න උපරිම ගැඹුරක් සිටින පරිදිවන අගලක් ලෙස හාරා එම අගල ඇතුළු කෙළවර තුළ සිට ඔය දෙසට අමුණු බැම්ම ඉදිකිරීම ආරම්භකර තිබෙන බව පැහැදිලිය.

මා ඔයට එකතුවන කුඩා දිය පහරක් නිසා ඉවුර තුළ ඉදිකරන ලද බැම්මේ ඉහළ පැති බැම්මේ විශාල කොටසක් හොඳින් හඳුනාගත හැකි ආකාරයට මතුවී ඇත. මෙම කොටස පරික්ෂා කිරීමේදී පැහැදිලිවන කාරණයක් වන්නේ එය සෘජුවම ඔය දෙසට ඉදිකර නොමැති බවකි. එහි ඉදිරිපස කොටස කට්ටයක් ඉතිරිවන පරිදි ඇතුළට පන්නා පළලින් අඩුවන පරිද්දෙන් ඉදිකර ඇති ආකාරය හඳුනාගත හැකි ය. මේ අනුව අගල ඇතුළු කෙළවර කොටස පළලින් වැඩිවන පරිදි හා ඉදිරිපස කොටස පළලින් අඩුවන ආකාරයට සැලසුම්කර තිබෙන බව පැහැදිලිය. මීටර් 1.5 ක් පමණ ප්‍රමාණයක් මෙලෙස ඉදිරිපස කොටස බැම්මේ ඉහළ පැතිකඩ දෙසින් ඇතුළට පන්නා තිබෙන ආකාරය හඳුනාගත හැකි ය.

මෙම ඉදිකිරීම් රටාව පරික්ෂා කිරීමේදී පැහැදිලිවන කාරණයක් වන්නේ අමුණු බැම්මේ ඉවුර තුළට කොටස පිටතට ඇඳී ඒම පාලනය කිරීම පිණිස මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කර තිබෙන බවකි. ඒ අනුව මෙහි අගල ද එම හැඩයට ම කපන්නට ඇති බව සිතිය හැකිය. අගලේ හරස් බිත්ති අතරට බැම්ම හොඳින් හිරවෙන බැවින් ද බැම්මේ ශක්තිමත් බව තවදුරටත් තහවුරු වේ.

මා ඔයේ වම් ඉවුරේ කපන ලද අගලක් තුළ ඉදිකළ මෙම කොටස සඳහා ක්‍රමවත්ව සකස්කරන ලද විශාල ගල්කුට්ටි යොදාගෙන තිබේ. ක්‍රමයෙන් ඉහළට අතුරන ලද ගල්වර් 5 ක සාක්ෂි ඉතාමත් පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ය. මෙම ගල්වර් එකිනෙක ඇතුළට පන්නමින් ඉහළට ඉදිකර ඇත. පහළ ගල්වරියට වඩා ඉහළ ගල්වරිය සෙ.මී 8 10 අතර ප්‍රමාණයක් ඇතුළට පන්නා තිබේ. එමෙන්ම ගල්වර් අතර තිබෙන කුස්තර ද එකිනෙක පන්නමින් යොදා තිබෙන ආකාරය දක්නට ඇත. මතුපිට සමතලා ගල් කුට්ටි මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් යොදාගෙන තිබෙන බැවින් ගල් අතර කුස්තර මනාව සම්බන්ධවන ආකාරයට ගල් කුට්ටි අතුරාලීමට හැකිවී ඇත.

අගල කැපීමෙන් අනතුරුව අමුණු බැම්ම ඒ තුළ සිට පිටතට ක්‍රමයෙන් ඉදිකරගෙන පැමිණි බව සිතිය හැකි ය. එහෙත් මෙම ඉදිකිරීම කපන ලද අගල සම්පූර්ණයෙන්ම මතුපිට තෙක් පිරෙන පරිද්දෙන් ඉදිකළ ස්වභාවයක් හඳුනාගත නොහැකි ය. බැම්ම අවශ්‍ය මට්ටමට එනතෙක් ඉදිකොට අගලේ මතුපිට ඉතිරි හිඳැස සම්පූර්ණයෙන්ම පස්වලින් පුරවා

තිබෙන ආකාරයක් දක්නට ලැබේ. ඇතැම් විට මෙහි බැම්ම මතුපිටට ආසන්න කොටසේ යෙදූ පස් හොඳින් තලා තදකළ ස්වරූපයක් ද හඳුනාගැනීමට පිළිවන. මෙලෙස පස් යොදා නැවත ඉවුර මුල් ස්වරූපයට පත්කළ බවක් පෙනේ. ඒ අනුව බැම්මේ එම කොටස පොළව තුළ හොඳින් හිරවෙන පරිද්දෙන් සුරක්ෂිත වේ. ගල් බැම්ම මෙලෙස ඉවුර තුළ සිට පිටතට එන බවට මෙම ස්ථානයෙන් මෙන්ම ඔයේ දකුණු ඉවුරේ තිබෙන සාක්ෂිවලින් ද පැහැදිලිව හඳුනාගැනීමට පිළිවන. දකුණු ඉවුරේ හරස්කඩ තුළින් ගල් බැම්මේ කොටස් පිටතට යොදා තිබෙන ආකාරය හොඳින් හඳුනාගත හැකි ය. ඊට පහළින් මීටර් 1.5 ක් 2 ක් අතර උසට පස් ප්‍රමාණයක් යොදා තිබෙන ආකාරයක් දක්නට ලැබේ.

මෙම අමුණ පොළොන්නරු යුගයේ ඉදිකළ බවට ඉතාමත් පැහැදිලි සාක්ෂි වේ. ඇතැම් ගල් කුට්ටිවල දක්නට ලැබෙන කැවුම් සලකුණු ආයත වතුරසාකාර හැඩයක් ගනු ලැබේ. මෙම හැඩය අයත් වන්නේ පොළොන්නරු යුගයට ය. ඒ අනුව මෙය පොළොන්නරු යුගයේ උදාව සමග දක්බිණ දේශයේ පාලකයාව සිටි පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු විසින් ඉදිකරන්නට ඇති බව අනුමාන කළ හැකි ය. මෙම සලකුණු අමුණේ කාළ නිර්ණය සම්බන්ධයෙන් වන වැදගත් සාක්ෂිය ලෙස සැලකිය හැකිවේ.

මෙම අමුණ සෘජුවම මා ඔය හරහා ඉදිකරන ලද්දක් නොවීය. එය ඉතාමත් සුළු ආනතියක් සිටින පරිද්දෙන් දකුණු ඉවුරට මෙය සම්බන්ධ කළබව සිතිය හැකි ය. ප්‍රධාන වශයෙන් දකුණු දිශානුගතව තරමක් සුළුවෙන් ඊසාන දිශාවට මෙම බැම්ම බරව තිබෙන බව පෙනේ. මේ හේතුවෙන් මා ඔයේ ජලය කිසිදු මැදිහත් වීමකින් තොරව දකුණු ඉවුරෙන් ආරම්භවන ඇළ මාර්ගය ඔස්සේ හරවා යැවීමේ හැකියාව පවතී. මෙම අමුණ මගින් ගංදැලටම ජලය ලබාදුන් බවට සාක්ෂි තිබේ. (බ්‍රෝහිසර්, 2001 කොටස 3, පි 12) දකුණු ඉවුරෙන් ආරම්භ වූ ඇළ මාර්ගය අමුණ බැම්මේ සිට මීටර් 30 ක් පමණ ඉහළින් කපා තිබේ. දකුණු ඉවුරේ හා වම් ඉවුරේ ඇළ මාර්ගවල සාක්ෂි ඉතා ස්වල්ප ලෙස ඉතිරිව තිබේ. මෙම ඇළ මාර්ග සියල්ලම නූතන ජනාවාසකරණය හා ඉඩම් කට්ටිකිරීම් තුළදී සම්පූර්ණයෙන් ම විනාශවී ගොස් ඇත. වම් ඉවුරේ ඇළ මාර්ගය මීටර් 78 පමණ පළලින් යුක්ත වන්නට කපා තිබෙන ආකාරය දක්නට ලැබේ. ඇළ මග ක්‍රමයෙන් මා ඔයෙන් ඇත්ව යන ආකාරය හඳුනාගත හැකි ය. වම් ඉවුරේ ඇළ මාර්ගය ආරම්භවන්නේ අමුණ අසලින්ම නොව බැම්මේ සිට මීටර් 100 ක පමණ ඉහළින් බවට සාක්ෂි තිබේ. දකුණු ඉවුරේ ඇළ මග මාකඳුර ප්‍රදේශයට දිශානුගතව පිහිටා තිබෙන බැවින් එම ප්‍රදේශයේ කෘෂි කාර්මික කටයුතු සඳහා මෙහි ජලය ලබාගත් බවට පවතින මතය වඩාත් සාධාරණ බව පැහැදිලිය.

මෙම අමුණ බැම්මේ වම් ඉවුරේ ශේෂව තිබෙන කොටස මත එක් ගල් කුට්ටියක මතුපිට සලකුණක් දක්නට ඇත. අවානක ආකාරයට ලකුණු කර ඇති මෙහි කුඩා වේදිකාවක් මත එහි මධ්‍යම කේන්ද්‍රගත වන පරිදී රේඛා කිහිපයක් යොදා ඇත. දිගින් සෙ.මී 34 ක් හා පළලින් සෙ.මී 5 ක ප්‍රමාණයෙන් යුතු පාදම් රේඛාවට හරි මැදින් සම්බන්ධවන සෙ.මී 18 ක් දිග සෙ.මී 6 ක් පළල එහෙත් ක්‍රමයෙන් ඇතුලට කුඩාවන කණු දෙකක් දක්නට ලැබේ. මෙය වටා ආවරණ සීමාවක්ද ලකුණු කර තිබෙන ආකාරය හඳුනාගැනීමට පිළිවන. මෙම සංකේතය ඇතැම් විට අමුණේ මිණුම් ගැනීම පිණිස ස්ථිරව පිහිටුවන ලද දත්ත ලක්ෂයක් විය හැකි බව අනුමාන කළ හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- ධීරානන්ද .එච්. හිමි 2004. රාජ්‍යත්වය, රාජ්‍යය සහ ආගම. වරාකාපොල. ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ.
- නිකොලස් .සී.ඩබ් 1959. මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමාගේ වාරි කර්මාන්ත. පොළොන්නරු යුගය. සංස්කරණය. දෙහිවල . තිසර ප්‍රකාශකයෝ. 6180.
- නිකොලස් .සී.ඩබ් 1961. පුරාණ වාරි මාර්ග ක්‍රම. අනුරාධපුර යුගය. සංස්කරණය.කැලණිය විද්‍යාලංකාර විශ්ව විද්‍යාලීයය මුද්‍රණාලය. 289303.
- නිකොලස් .සී.ඩබ් 1979. පුරාතන හා මධ්‍යතන ලංකාවේ ඓතිහාසික ස්ථාන විස්තරය. පරිවර්තනය. දෙහිවල. රාජකීය ආසියාතික සංගමය (ශ්‍රී ලංකා ශාඛාව).
- බ්‍රෝනියර් .ආර්.එල් 2001. ලක්දිව පුරාතන වාරි මාර්ග. පරිවර්තනය. කොළඹ.මහවැලි කේන්ද්‍රය.
- රාජාවලිය 1977. සංස්. ඒ.වී. සුරවීර අධ්‍යාපන ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන. දෙපා.
- ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය 1964 (2000) කාණ්ඩය i භාගය
i. කැලණිය. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
- ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය 1974 කාණ්ඩය i භාගය ii. කැලණිය.
විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාල මුද්‍රණාලය.
- සිංහල බෝධිවංශය(සී.බෝ.ව.) 1996 සංස්. සුවර්ත ගමිලත්, ඊ.ඒ.වික්‍රමසිංහ,
කොළඹ,ගොඩගේ සහෝදරයෝ
- Arumugam. S 1969, Water Resources of Ceylon,
Colombo, Water Resources Board
- Bell .H.C.P 1892 (1990), Report on the Kegalla District, Colombo,
Department of Archaeology.
- Bell. H.C.P 1904, Archaeological Survey of Ceylon, Annual Report,
Colombo, Department of Archaeology.
- Brohier. R.L 1934 (1979), Ancient Irrigation Works in Ceylon, Part I – II,
Colombo.The Ministry of Mahaweli Development.
- Cooray P.G 1967 (1984), An Introduction to the Geology of Sri Lanka,
Colombo,National Museum.

- Deraniyagala. S.U 1992, The Prehistory of Sri Lanka. Part I & II,
Colombo, Department of Archaeology.
- Epigraphiya Zeylanica, (Ez) 1933, Vol III, ed. S. Paranavitana,
London, Oxford University Press.
- Inscription of Ceylon (Ic) 1970, Vol I, ed. S. Paranavitana,
Colombo, Department of Archaeology
- Nicholas. C.W 1959, A Short Account of the History of Irrigation
Works Up to the 11th Century,
Journal of Royal Asiatic Society (N.S), Vol VII. I, Pp 43 – 64.\
- Paranavithana.S 1950, Archaeological Survey of Ceylon, Annual Report,
Colombo, Department of Archaeology.
- Paranavithana.S 1952, Archaeological Survey of Ceylon, Annual Report,
Colombo, Department of Archaeology
- Paranavithana.S 1952, Archaeological Survey of Ceylon, Annual Report,
Colombo, Department of Archaeology
- Senavirathna S 1984, The Archaeology of Megalithic Black and Red Ware
Complex in Sri Lanka, Ancient Ceylon,
No 5, Colombo, Department of Archaeology, Pp237 – 299.